

ARAŞTIRMA

**SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ
ÖĞRETİM ÜYELERİNİN ÖĞRETİM STİLLERİ; İLK SONUÇLAR****Teaching Styles of Medical Teachers in
Suleyman Demirel University Faculty of Medicine; Preliminary Results**Esin Kulaç¹, Erol Gürpınar², Hasan Hüseyin Uysal³¹ Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD² Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi AD³ Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Acil Tıp AD**ÖZET**

Amaç: Öğretim stili, öğretim üyelerinin öğretim süreci içinde sergiledikleri davranışlarında gösterdikleri süreklilik ve tutarlılıktır. Bu çalışmada Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi öğretim üyelerinin öğretim stillerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve yöntem: 2011 yılında, öğretim üyelerine sosyodemografik bilgiler ve Grasha'nın öğretim stilleri ölçeğinin yer aldığı bir veri formu uygulanmıştır.

Bulgular: Öğretim stili ölçeği öğretim üyelerinin % 82.3'ü tarafından doldurulmuştur. Öğretim stillerine göre öğretim üyelerinin %18.6'sı birinci grupta (uzman/otoriter), %40.2'si ikinci grupta (uzman/otoriter/kişisel model), %18.6'sı üçüncü grupta (uzman/kişisel model/kolaylaştırıcı) ve %22.5'i dördüncü grupta (uzman/kolaylaştırıcı/temsilci) yer almaktadır.

Sonuç: Sonuçlar benzer çalışmalar ile uyumludur. Öğretim stillerinin geliştirilmesi için eğitici gelişim programları düzenlemek yararlı olabilir.

Anahtar sözcükler: Öğretim stilleri, öğretim üyeleri, Grasha öğretim stili ölçeği

ABSTRACT

Aim: Teaching style is continuous and consistent behaviors adopted by faculty members throughout teaching process. The aim of this study is to reveal the teaching styles of faculty members in Suleyman Demirel University Faculty of Medicine.

Material Method: Grasha's Teaching Styles Inventory attached with a questionnaire seeking demographic characteristics of the participants was delivered to all faculty members in 2011.

Results: Teaching Styles Inventory was filled out by 82.3% of all faculty members. Of the faculty members; 18.6% were in the first group (expert / formal authority), 40.2% in the second group (expert / formal authority / personal model), 18.6% in the third group (expert / personal model / facilitator), and 22.5% in the fourth group (expert / facilitator / delegator) regarding their teaching styles.

Conclusion: Most of the faculty members were found to adopt the teaching style as expert / formal authority / personal model. Our findings are similar to those of relevant studies in the literature. Faculty development programs to improve teaching styles of the teaching staff in favor of better medical education may be beneficial.

Key Words: Teaching styles, faculty members, Teaching Styles Inventory

NOT: Bu çalışma VII. Ulusal Tıp Eğitimi Kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Yazışma Adresi: Yard. Doç. Dr. Esin KULAÇ

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı

e-mail: kulacesin@yahoo.com Telefon: 0246 2113666

Giriş

Eğitim bilimlerindeki gelişmeler beraberinde eğitim yöntemlerinde yeni gelişmeleri ve çeşitliliği de gündeme getirmektedir. Bu durum öğretim üyelerinin yalnızca bilgiyi aktaran kişi olmaktan çıkarak, öğrenmeyi kolaylaştıran ve rehberlik edebilen kimseler olmalarını da gerektirmektedir (1). Tıp eğiticileri kendi öğretim stillerini bilmeli ve öğrencilerin gereksinimleri doğrultusunda öğretim stillerini geliştirmelidirler. Bu gelişim tıp eğitimi programındaki öğrencilerin öğrenim fırsatlarını arttıracaktır (2-6).

Öğretim stili, öğretim üyelerinin öğretim süreci içinde sergiledikleri davranışlarında gösterdikleri süreklilik ve tutarlılıktır.

Araştırmacılar birçok öğretim stili modeli geliştirmişlerdir; Dunn ve Dunn, Fischer ve Fischer, Witkin, Ellis, Brostrom, Joyce ve Weil, Broudy, Butler, Heimlic ve Van Tilburg, Brekelmans, Levy ve Rodriges, Quirk, Borich, Levine, Mosston, ve Grasha öğretim stili modelleri bunlardan bazılarıdır (7).

Grasha öğretim stillerini şöyle tanımlar (7-9):

1. Uzman (Expert): Öğrencilerin gereksinim duyduğu bilgi ve deneyime sahiptir. Ayrıntılı bilgiler verir. Öğrencileri bilgilerini geliştirmeleri konusunda teşvik eder. Amacı; bilgi vermek ve öğrencilerin iyi hazırlanmasını sağlamaktır.

Olumlu yanları: Öğrencilerin edindiği bilgi ve beceriler.

Olumsuz yanları: Cevapların altında yatan düşünce süreçlerini her zaman açıklamayabilirler. Yeteneklerini fazla kullanmaları öğrencileri korkutabilir. Aşırı kullanıldığında deneyimsiz öğrenciler için uygun olmayabilir. Bu öğrenciler yanıt vermelerinin önemli olduğu durumlarda başarısız olabilirler.

2. Resmi Otoriter (Formal Authority): Öğrencilerle iletişimde öğretmenlik rolü ve bilgisi ön plandadır.

Olumlu yanları: Bir şeyi yapmak için izlenecek yolun doğru, kabul edilebilir ve standart olmasını ister. Öğrencilerden beklenen davranışları ve uyulması gereken kuralları açıklar.

Olumsuz yanları: Öğrencileri katı, standart yollarla yönetir ve onların ilgilerini dikkate almaz.

3. Kişisel Model (Personel Model): Öğretimin kişiye özgü olduğuna inanır. Nasıl düşünmek ve davranmak gerektiği konusunda model olur. İşlerin nasıl yapıldığını göstererek öğrencileri gözlem yapmaya ve kendi davranışını uygulamaya teşvik eder. Öğrencileri denetler ve yönlendirir.

Olumlu yanları: Doğrudan gözlemlemeyi ve bir rol modelini takip etmeyi vurgular.

Olumsuz yanları: Bazı öğretmenler, öğrencilerden kendi yaptıkları davranışları beklerler. Bu durum öğrenciler başarısız olduklarında kendilerini yetersiz hissetmelerine neden olur.

4-Yol gösterici (Facilitator): Öğretmen-öğrenci iletişimini vurgular. Öğrencilerin fikirlerini incelemeye yönelik sorular sorar. Öğrencilerini bilgi kazanmak için teşvik eder, onlara yol gösterir.

Amacı öğrencide bağımsız davranma, girişim ve sorumluluk geliştirmektir. Öğrencilerin projelerinde danışman olarak rol alır ve mümkün olduğunca destek ve teşvik sağlar.

Olumlu yanları: Esneklik, öğrencilerin ihtiyaç ve amaçlarına odaklanır. Öğrencilerin fikirlerini inceleyerek onların ihtiyaçlarına göre farklı öğretim yaklaşımlarını uygulamaya gönüllüdür.

Olumsuz yanları: Yol gösterici stil zaman alıcıdır ve doğru uygulanmadığında öğrencilerin rahatsız olmasına neden olabilir.

5-Temsilci (Delegator): Öğrencilerin kendi kendilerini yönetmelerini sağlayacak kapasitelerinin gelişimi ile ilgilenir. Öğrenciler bireysel olarak ya da bir ekip içerisinde bir projeyi yürütürken, kendisi soruları yanıtlayan kaynak kişi ve görevlerin yerine getirilmesini periyodik olarak gözden geçiren kişi konumundadır.

Olumlu yanları: Öğrencilerin kendilerini bağımsız algılamalarına yardım eder. **Olumsuz yanları:** Öğrencilerin seviye ve yetenekleri bağımsız davranış ve düşünme için yeterli olmadığında endişe duymalarına neden olabilir.

Uzman ve otorite öğretim stilleri öğretmen merkezli, kolaylaştırıcı ve temsilci öğretim stilleri öğrenci merkezli özellikler gösterir.

Grasha, öğretmenlerin her bir öğretme stili özelliklerine farklı derecelerde sahip olduklarını savunur. Ona göre her ayrı stil, bir ressamın paletindeki farklı renkler gibidir. Bu renkler gibi stillerde birbiriyle kaynaşabilir. Öncelikli ya da baskın stiller, ressamın tablosundaki ön plan gibidirler. Görüş alanının merkezindedirler ve kolayca görülebilirler. Diğer özellikler ise arka plan gibidir (10).

Eğiticiler, birden fazla stile sahiptirler ve her bir gruptaki eğiticilerin tercih ettikleri öğretim yöntemi farklıdır (11).

Tablo.1. Öğretim stillerine göre tercih edilen eğitim yöntemi

Öğretim stili grubu	Tercih ettiği öğretim yöntemi
1. GRUP Uzman/Otoriter	Didaktik dersler, teknolojiye dayalı sunumlar, kendisinin yönlendirdiği soru-cevap ve tartışmalar
2. GRUP Kişisel Model/Uzman/Otoriter	Doğrudan örnekle rol modelleme, Bir şeyleri yapma/düşünme yollarını gösterme, koçluk ve rehberlik
3. GRUP Kolaylaştırıcı/Kişisel Model/Uzman	Olguya dayalı tartışmalar, kavram haritaları, eleştirel düşünme, probleme dayalı öğrenme, rol yapma
4. GRUP Temsilci/Kolaylaştırıcı/Uzman	Küçük grup tartışmaları, bağımsız çalışma ve araştırmalar, paneller

Öğrenciler farklı öğrenme stili tercihlerine sahip olduklarından, öğretmenlerin kullandığı öğretim yöntemleri çeşitlerini geliştirmeleri gerekmektedir. Öğrencilerin bilgiyi alma ve işleme yöntemleri birbirinden farklı olduğundan, öğretmenler de kendi öğretme stillerini bilmeli ve geliştirmelidir (12).

Eğiticilerin öğretme stilleri tercihlerinin belirlenerek, tercih ettikleri öğretme stillerinin güçlü ve zayıf yönlerinin eğiticiler tarafından bilinmesinin, daha iyi eğitim vermeyi ve eğitimin kalitesini arttıracakları düşünülmektedir.

Amaç

Bu çalışmada Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi öğretim üyelerinin öğretim stillerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

Çalışmanın yapıldığı dönemde fakültemizde aktif olarak çalışan toplam 124 öğretim üyesinden 102'si çalışmaya katılmayı kabul etmiştir (ulaşma oranı % 82.3). Öğretim üyelerine sosyodemografik bilgiler ve Grasha'nın öğretim stilleri ölçeğinin yer aldığı bir veri formu uygulanmıştır. Veriler PASW Statistics 18 programında analiz edilmiştir.

Bulgular ve Sonuç

Öğretim üyelerinin % 68.6'sı erkektir. Yaş ortalaması 43.2 ± 6.0 ' dır. Öğretim üyelerinin % 85.3'ü evli, % 33.3'ü profesör, % 32.4'ü doçent, % 33.3'ü yardımcı doçenttir.

Öğretim üyeleri ortalama 10.4 ± 6.1 yıldır derse girmektedir. 2011–2012 Eğitim öğretim yılında sorumlu oldukları ders saati ortalama 84.1 ± 80.9 saattir ve %67.6'sı eğitimle ilgili kurul ve komisyonlarda görev almıştır.

Öğretim üyelerinin % 64.7' si tüm görevleri arasında eğitimi birinci sıraya koyarken, var olan çalışma koşullarında yalnızca % 44.6'sı eğitime birinci sırada zaman ayırabildiğini belirtmişlerdir.

Tablo.2. Öğretim üyelerinin görev öncelik sıralaması

Görev öncelik sıralaması	Sayı	%
Eğitim, araştırma, hizmet	43	42.1
Eğitim, hizmet, araştırma	23	22.5
Hizmet, eğitim, araştırma	17	16.7
Hizmet, araştırma, eğitim	5	4.9
Araştırma, hizmet, eğitim	2	2.0
Araştırma, eğitim, hizmet	12	11.8
Toplam	102	100.0

Tablo.3. Öğretim üyelerinin zaman ayırabildiği görev sıralaması

Zaman ayırdığı görev sıralaması	Sayı	%
Hizmet, eğitim, araştırma	48	47.5
Hizmet, araştırma, eğitim	3	3.0
Eğitim, araştırma, hizmet	25	24.7
Eğitim, hizmet, araştırma	20	19.8
Araştırma, eğitim, hizmet	4	4.0
Araştırma, hizmet, eğitim	1	1.0
Toplam	101	100.0

Tablo.4. Öğretim üyelerinin öğretim stillerine göre dağılımı

Öğretim stil grubu	Sayı	%
Grup 1 (uzman/otorite)	19	18.6
Grup 2 (uzman/otorite/kişisel model)	41	40.3
Grup 3 (uzman/kişisel model/kolaylaştırıcı)	19	18.6
Grup 4 (uzman/kolaylaştırıcı/temsilci)	23	22.5
Toplam	102	100.0

Fakültemiz öğretim üyelerinin öğretim stilleri sıralaması yapılan benzer çalışmalar ile uyumludur. Öğretim üyelerinin öğretim stillerini tanımaları ve geliştirmeleri için eğitici gelişim programları uygulanmalıdır. Fakültemizde öğretim üyeleri eğitime daha fazla zaman ayırmayı istemektedirler.

KAYNAKLAR

- 1) Harden RM, Crosby J. AMEE Guide No 20: The Good Teacher is More Than A Lecturer-The Twelve Roles Of The Teacher. Medical Teacher 2000; 22(4); 334–347.
- 2) Vatansever K. Öğretim Üyelerinin Öğretme Yönelimlerinin Belirlenmesi: Klinisyen Öğretim Üyeleriyle Niteliksel Bir Çalışma. Tıp Eğitimi Dünyası.29(10)
- 3) Simpson M, Buckman R, Stewart M, Maguire P, Lipkin M, Novack D, Till J. Doctor-patient communication: the Toronto consensus statement. BMJ 1991;303:1385–7.
- 4) Demirbaş M, Yağbasan R. Sosyal Öğrenme Teorisine Dayalı Öğretim Etkinliklerinin, Öğrencilerin Bilimsel Tutumlarının Kalıcılığına Olan Etkisinin İncelenmesi. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi XVIII (2), 2005, 363–382.
- 5) Vaughn L, Baker R. Teaching In The Medical Setting: Balancing Teaching Styles, Learning Styles and Teaching Methods. Medical Teacher 2001;23(6); 610-12.
- 6) Vaughn L, Del Rey JG, Baker R. Microburst Teaching and Learning. Medical Teacher 2001; 23(1);39–43
- 7) Lütfi Üredi. İlköğretim 1. ve 2. Kademe Öğretmenlerinin Öğretim Stili Tercihlerine Göre Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Algılarının İncelenmesi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı Doktora Tezi. Tez Danışmanı: Doç.Dr.Yıldız Güven. İstanbul, 2006.
- 8) Grasha, A. F. (2002). The dynamics of one-on-one teaching. College Teaching, 50 (4), 139–146.
- 9) Banu Kolay. Öğretim Stillerinin Farklı Öğrenme Stillerine Sahip 6. Sınıf Öğrencilerinin Fen ve Teknoloji Dersi Başarısı Arasındaki İlişki. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Fen Bilgisi Öğretimi Yüksek Lisans Tezi. Tez Danışmanı: Doç.Dr.Salih Ateş. Bolu, 2008.
- 10) Grasha, F.A. “A Matter of Style: The Teacher as Expert, Formal, Authority, Personal Model, Facilitator, and...”, College Teaching, 42, 4, (1994), 8–12.
- 11) Grasha AF. Teaching with Style: A Practical Guide To Enhancing Learning By Understanding Teaching & Learning Styles. Pittsburgh, PA: Alliance Publishers United States of America. 1996.
- 12) Squires G. A Framework for Teaching. British Journal of Educational Studies 2004; 52: 342–58.